

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar på betänkandet **Struktur för ökad motståndskraft (SOU 2021:25)**

Ert dnr Ju2021/00971

Migrationsverket välkomnar utredningens betänkande och ser positivt på flera av de förslag som utredningen har lämnat. Betänkandet har granskats mot bakgrund av den verksamhet Migrationsverket bedriver och detta remissvar utgår från hur förslagen kan tänkas påverka myndigheten.

Migrationsverket ställer sig positivt till förslaget att avveckla samverkansområdena då dessa saknar beslutsbefogenheter samt, vilket utredningen också påpekar, inte har någon funktion vid höjd beredskap. Migrationsverket bedömer – i likhet med utredaren – att möjligheten till inriktning blir lidande när beslutsmandat saknas samtidigt som det är viktigt att säkerställa en sammanhållen planering för krisberedskapen och det civila försvaret. Likaså delar Migrationsverket utredarens bedömning att samverkansområdena i sin nuvarande form är alltför diversifierade. Diversifieringen påverkar förutsättningarna att driva gemensamma åtgärder i samverkansområdena. Således ställer sig Migrationsverket positivt till att ersätta samverkansområdena med beredskapssektorer som organiseras med utgångspunkt i samhällsviktiga verksamheter och funktioner.

I avsnitt 7.6.4 föreslås att migration ska vara ett särskilt beredskapsområde i vilket Migrationsverket ska ha en sammanhållande roll. Migrationsverket ser positivt på att migrationsområdet lyfts fram i betänkandet som ett viktigt område i beredskapssystemet. De delar i utredningen som rör migration är dock kortfattade och det saknas resonemang om varför migration ska vara ett eget område.

I avsnitt 7.4 respektive 8.7 med flera beskrivs uppgifter och mandat för beredskapssektorerna samt de sektorsansvariga myndigheterna. Liknande beskrivningar avseende uppgifter och mandat saknas dock för de särskilda beredskapsområdena. Migrationsverket efterfrågar således en större tydlighet gällande vilka uppgifter och mandat som myndigheterna i de särskilda beredskapsområdena ska ha.

Beredskapssektorn Ordning och säkerhet föreslås ansvara för de viktiga samhällsfunktionerna gränsskydd och gränsövervakning. I avsnitt 7.5.8 lyfter utredaren särskilt fram Polismyndighetens övergripande ansvar för gränskontroll i syfte att bland annat motverka irreguljär migration. Migrationsverket nämns dock inte i avsnittet, men bör utifrån sitt verksamhetsuppdrag belysas i sammanhanget.^{1 2 3} Migrationsverket har i utlänningslagen (2005:716) ett utpekat uppdrag att efter överenskommelse vara behjälplig till Polismyndigheten vid kontroll av personer enligt kodexen om Schengen gränserna, vilket även beskrivs i en överenskommelse mellan myndigheterna.^{4 5} Migrationsverkets roll som gränsförvaltande myndighet har även kopplingar till det som rör ordning och säkerhet i arbetet med att förhindra människosmuggling och i arbetet mot terrorism och flyktingspionage. Migrationsverkets underrättelser och landrapporter utgör ett viktigt underlag för exempelvis Polismyndigheten och Säkerhetspolisen i deras brottsbeivrande verksamhet.

Samtliga gränsförvaltande myndigheter – med undantag av Migrationsverket – föreslås ingå i beredskapssektorn Ordning och säkerhet. I betänkandet motiveras inte varför en sådan uppdelning görs. Migrationsverket ser därmed en påtaglig risk att totalförsvarsplaneringen avseende gränsskydd och gränsövervakning blir osammanhängande i och med den föreslagna strukturen. Migrationsverket anser att det ankommer ett stort ansvar på beredskapssektorn Ordning och säkerhet – och särskilt Polismyndigheten som sektorsansvarig myndighet – att enligt förslaget i avsnitt 7.4 adjungera Migrationsverket till sektorn när gränsfrågor behandlas.

Vidare anger utredningen att Nato:s sju civila förmågor – varav effektiv hantering av okontrollerade stora befolkningsrörelser är en sådan förmåga – är av betydelse för totalförsvarsplaneringen. Utredaren har dock valt att dela upp arbetet med att hantera stora befolkningsrörelser mellan sektorn Ordning och säkerhet samt det särskilda beredskapsområdet migration. Migrationsverket anser att en sådan uppdelning bör motiveras utförligare då förslaget som lämnats riskerar hämma förmågan att hantera stora befolkningsrörelser under såväl fredstid som höjd beredskap.

Detta yttrande har beslutats av undertecknad ställföreträdande generaldirektör. Patrik Hellberg, krisberedskapshandläggare, har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också säkerhetschef Patrik Salino deltagit.

Inga Thoresson Hallgren

¹ Nationell strategi för europeisk integrerad gränsförvaltning 2021-2023.

² Ds. 2021:10. EU:s nya gräns- och kustbevakningsförordning. Kompletterande reglering. s. 63.

³ Europaparlamentets och Rådets förordning (EU) 2018/1240 om inrättande av ett EU-system för reseuppgifter och resetillstånd (Etias).

⁴ 9 kap. 1 § utlänningslagen.

⁵ GDA 063/2019: Ansvarsfördelning mellan Migrationsverket och Polismyndigheten.